

Raadsinformatiememo

Datum dinsdag 17 oktober 2023
Ons kenmerk 23.104657
Aan De gemeenteraad en steunfractieleden
Kopie aan
Van J.J. Heddes
Steller Jelmer Cnossen
Onderwerp Raadsinformatiememo regels voor berging van hemelwater bij nieuwbouw

Geachte dames en heren,

Tijdens uw besluitvormende vergadering van 21 maart jl. heeft u de Verordening op de afvoer van hemel- en grondwater vastgesteld. Hiermee heeft u het college de bevoegdheid gegeven om onder meer regels vast te stellen voor het bergen van hemelwater. Ook heeft u het college de bevoegdheid gegeven om, in het uiterste geval, het afkoppelen van hemelwater van het vuilwaterriool in bestaande situaties af te dwingen.

Het college heeft gebruik gemaakt van deze bevoegdheid en heeft beleidsregels en aanvullende regels vastgesteld. Vorige week is een gebiedsaanwijzing voor de gehele gemeente ter inzage gelegd (zie de pagina Inzage (ontwerp) omgevingsvergunningen en andere besluiten op <https://www.schagen.nl/inzage-ontwerp-omgevingsvergunningen-en-andere-besluiten>). Hiermee worden de regels van toepassing verklaard op het gehele gemeentelijk grondgebied. Eventuele zienswijzen worden beantwoord en verwerkt. Daarna wordt een definitieve gebiedsaanwijzing gepubliceerd, waarna de regels daadwerkelijk van kracht zijn. Vanaf 1 januari 2024 worden de regels van rechtswege onderdeel van het omgevingsplan, vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Met deze nieuwe regels zet de gemeente Schagen een flinke stap richting een toekomstbestendige leefomgeving met minder risico op wateroverlast bij hevige regenbuien. Hevige regenval zal in de toekomst steeds vaker voor komen, en komt nu al vaker voor dan in het recente verleden.

Een klimaatadaptieve leefomgeving

Er is invulling gegeven aan de wens uit het coalitieakkoord om in te (blijven) zetten op klimaatadaptatie – het aanpassen van de leefomgeving aan het toekomstige klimaat –, op vergroening en op afkoppelen. Concreet wordt ook invulling gegeven aan enkele ambities uit het in uw besluitvormende vergadering van 21 maart jl. vastgestelde Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR):

- Het beperken van het risico op wateroverlast;
- Het specificeren van eisen voor de openbare ruimte en het particuliere terrein;
- Het vaststellen van bergings- en afvoerregels voor het particuliere terrein.

Opsomming van de nieuwe regels

Vanaf eind december dit jaar worden de nieuwe regels van kracht in de gemeente Schagen. Hieronder zijn de belangrijkste regels weergegeven en kort toegelicht. In de bijlage vindt u de volledige tekst.

De aanleg van hemelwaterberging bij nieuwbouw en uitbouw

Wat is het?

- Het wordt verplicht om bij het bouwen van nieuwe bouwwerken met een oppervlakte van minstens 50 m², en bij het bouwen van een uitbouw van minstens 50 m², per vierkante meter bebouwing 60 liter waterberging aan te leggen en in stand te houden.
- Voorbeeld: Bij nieuwbouw van een woning van 65 m² moet 60 liter maal 65 m² = 3900 liter (ofwel 3,9 kuub) aan waterberging worden gerealiseerd. We schrijven niet voor hoe de waterberging moet worden gerealiseerd. Voorbeelden van hemelwaterberging zijn: infiltratiekrachten onder je terras, een '(groen)blauw dak', een verlagings in de tuin, een grindkoffer, waterzakken in de kruipruimte, een wadi, enzovoorts.

Hoe werkt het?

- Het water dat geborgen wordt tijdens een bui mag niet direct worden geloosd naar de gemeente (openbare ruimte of riool). De waterberging moet binnen 60 uur leeg zijn, zodat er weer ruimte is voor een volgende bui. Het water moet dus langzaam de grond in zakken. Als dat niet kan, mag het de sloot in. Als dat ook niet kan, mag het naar de openbare ruimte of het riool.

Waarom doen we dit?

- Met deze regel wordt piekbelasting van het rioolstelsel en watersysteem voorkomen (wat de kans op wateroverlast verkleint), gaat er minder schoon water naar de rioolwaterzuivering (wat kosten bespaart) en wordt het grondwaterpeil lokaal aangevuld (wat helpt in tijden van droogte).
- In de Waterwet artikel 3.5 is bepaald dat perceeleigenaren verantwoordelijk zijn voor het verwerken van hemelwater op hun eigen perceel, tenzij het echt niet anders kan. In dat geval mag de perceeleigenaar het hemelwater laten afvloeien naar de gemeente (openbare ruimte of het riool). In de praktijk gebeurt dit nog maar weinig. Met het invoeren van deze regel wordt dit voor nieuwbouw wel geregeld.

Uitwerking bevoegdheid tot het dwingen tot afkoppelen

Wat is het?

- Het college krijgt de bevoegdheid om eigenaren van percelen met een foutaansluiting (namelijk hemelwater van een dak of erf vloeit naar het vuilwaterriool) te dwingen om het hemelwater af te koppelen van het vuilwaterriool en aan te sluiten op het hemelwaterriool. Dwang is een uiterste middel; eerst wordt ingezet op communicatie, overtuigen en eventueel (financieel) stimuleren.

Waarom doen we dit?

- Deze bevoegdheid kan worden ingezet in wijken waar in woningen bijvoorbeeld toiletten overspoelen bij hevige regen. Dit komt dan doordat perceeleigenaren hun hemelwaterafvoer op het vuilwaterriool hebben aangesloten in plaats van op het hemelwaterriool.
- De bevoegdheid kan ook worden ingezet in straten waar een gemengd riool (hemelwater en vuilwater in één) wordt vervangen door een gescheiden riool (afzonderlijk hemelwaterriool en vuilwaterriool). In het project Kanaalstraat zal een pilottraject gaan lopen om af te koppelen. De gemeente draagt hier de kosten.

Gedwongen afkoppelen bij mechanische riolering

Wat is het?

- Het wordt verboden om hemelwater of grondwater te lozen op mechanische riolering (zoals drukriolering). Dit is nu ook al in strijd met de wettelijke voorkeursvolgorde voor afvalwater en komt zelden voor.
- Drukriolering komt vooral voor in het buitengebied. Afvalwater wordt door een pomp in de rioolleiding geperst. Iedere woning of verzameling van woningen heeft een eigen pomp.

Waarom doen we dit?

- Drukriolering heeft een beperkte capaciteit en is daarmee niet geschikt en niet bedoeld voor de afvoer van hemel- of grondwater. Wanneer hemelwater (zoals een regenpijp) of grondwater (drainage) hierop wordt aangesloten, kan het hele systeem overbelast raken.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schagen,

Mevrouw E.C. van der Bruggen
gemeentesecretaris

Mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen
burgemeester